

KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY IV
DO PROGRAMU I PODRĘCZNIKA MIĘDZY NAMI

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY IV

Ocena dopuszczająca

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który wykonuje pracę przy wsparciu nauczyciela, na podstawie wzoru lub szczegółowej instrukcji.

1. Komunikacja.

Uczeń:

- słucha krótkiej wypowiedzi i reaguje na nią;
- reaguje na proste polecenia i pytania;
- tworzy krótkie wypowiedzi ustne i pisemne zgodne z podstawową intencją;
- rozróżnia wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące;
- formułuje prostą prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie lub powiadomienie;
- przedstawia się i podaje podstawowe informacje o swoich doświadczeniach lub zainteresowaniach;
- rozpoznaje sytuację oficjalną i nieoficjalną;
- używa podstawowych form powitania, pożegnania, prośby, podziękowania i przeprosin;
- nazywa podstawowe emocje, np. radość, smutek, złość, strach;
- podejmuje próbę poinformowania o własnych potrzebach i uczuciach;
- rozpoznaje podstawowe komunikaty niewerbalne, np. uśmiech, gest odmowy, sposób patrzenia;
- wskazuje nadawcę i odbiorcę prostego komunikatu;
- rozpoznaje prostą intencję nadawcy;
- z pomocą odróżnia prostą informację o fakcie od opinii;
- posługuje się pojęciami: komunikacja, nadawca, odbiorca, grzeczność językowa

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- rozpoznaje utwór literacki, komiks, przedstawienie teatralne i dzieło plastyczne;
- przedstawia krótko swoje wrażenia po przeczytaniu lub obejrzeniu tekstu kultury;
- wskazuje temat krótkiego tekstu;
- wymienia głównych bohaterów, miejsce i najważniejsze wydarzenia;
- opowiada z pomocą nauczyciela o przebiegu wydarzeń;
- odróżnia autora od bohatera utworu;
- rozpoznaje narratora jako osobę opowiadającą o wydarzeniach;
- odróżnia fikcję od rzeczywistości;
- wskazuje proste elementy realistyczne i fantastyczne;
- rozpoznaje baśń, legendę, opowiadanie i komiks;
- rozpoznaje dialog;
- korzystając z podpowiedzi, wskazuje w tekście epitet, porównanie, metaforę lub wyraz dźwiękonaśladowczy;
- rozpoznaje wers, strofę, rym i refren;
- odczytuje dosłowne znaczenie wypowiedzi;
- wskazuje proste informacje wyrażone wprost;
- krótko ocenia zachowanie bohatera;
- przy pomocy nauczyciela rozpoznaje pouczenie w znanej baśni;
- czyta głośno krótki, wcześniej przygotowany tekst;
- posługuje się wybranymi pojęciami: tekst, fikcja, bohater, narrator, świat przedstawiony, baśń, legenda, opowiadanie.

3. Świadomość języka.

Uczeń:

- rozpoznaje w prostych przykładach rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówkę;
- z pomocą rozpoznaje spójnik;
- odróżnia wyrazy odmienne od nieodmiennych;
- wskazuje przymiotnik jako określenie rzeczownika;
- wskazuje przysłówkę jako określenie czasownika;
- przy wsparciu określa liczbę, rodzaj lub przypadek rzeczownika;
- przy wsparciu określa liczbę, rodzaj lub przypadek przymiotnika;
- rozpoznaje osobę, liczbę i czas czasownika w typowych przykładach;
- stosuje najczęściej używane formy czasu teraźniejszego, przeszłego i przyszłego;
- buduje proste zdania pojedyncze;
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania;
- wskazuje orzeczenie w prostym zdaniu;
- z pomocą wskazuje podmiot;
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego;
- rozpoznaje wypowiedzenie oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe;
- potrafi zastosować kolejność alfabetyczną;
- dopasowuje wyrazy bliskoznaczne lub przeciwstawne;
- odróżnia dosłowne znaczenie wyrazu od znaczenia przenośnego w prostym przykładzie;
- dzieli wyrazy na sylaby;
- poprawnie przenosi proste wyrazy do następnego wersu;
- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia;
- stosuje kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzenia;
- stosuje podstawowe zasady pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h;
- podejmuje próbę stosowania poznanych zasad pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h;
- poprawia wskazane błędy przy pomocy nauczyciela.

4. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- uzupełnia prostą notatkę ciągłą, tabelę lub schemat;
- odpowiada na pytania do przeczytanego lub wysłuchanego tekstu;
- z pomocą innych układa kilka pytań do tekstu;
- porządkuje punkty prostego planu ramowego;
- zapisuje według wzoru zaproszenie, prosty przepis, zasady zabawy lub wiadomość;
- stosuje podstawowy układ listu tradycyjnego i wiadomości elektronicznej;
- opowiada w kilku zdaniach o zdarzeniu lub przeczytanym tekście;
- układa przedstawione wydarzenia w kolejności;
- opisuje w kilku zdaniach przedmiot, miejsce, krajobraz, postać lub zwierzę;
- wymienia podstawowe cechy bohatera;
- opisuje ilustrację, plakat lub budowlę, stosując proste słownictwo;
- wyraża opinię na dany temat i podejmuje próbę jej uzasadnienia;
- tworzy krótkie opowiadanie odtwórcze;
- podejmuje próbę napisania opowiadania z dialogiem, prostego wiersza lub scenki komiksowej;
- wydziela w tekście wstęp, rozwinięcie i zakończenie zgodnie ze schematem wypowiedzi;
- z pomocą innych dzieli tekst na akapity.

5. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i budowanie tożsamości.

Uczeń:

- stosuje pojęcie wartości;
- wymienia przykłady wartości, np. dobro, prawdę, sprawiedliwość, wolność lub piękno;
- wskazuje wartości, o których mowa w prostym tekście kultury;
- rozpoznaje zachowanie pozytywne i negatywne;

- wymienia wspólnoty, do których należy, np. rodzinę, klasę, szkołę lub małą ojczyznę;
- podejmuje pracę w parze lub grupie;
- wykonuje proste zadanie przydzielone w projekcie;
- wskazuje, co wykonał dobrze, a co sprawiło mu trudność;
- przyjmuje informację zwrotną i stara się do niej zastosować;

6. Elementy edukacji medialnej.

Uczeń:

- z pomocą wyszukuje informacje w słowniku, encyklopedii, czasopiśmie, katalogu lub na wskazanej stronie edukacyjnej;
- wybiera informację potrzebną do wykonania zadania;
- odróżnia fakty od opinii;
- ma dystans do wiarygodności źródeł internetowych;
- rozpoznaje reklamę;
- wskazuje reklamowany produkt, usługę lub ideę;
- rozpoznaje proste hasło reklamowe;
- stara się stosować podstawowe zasady netykiety;
- rozpoznaje zagrożenia płynące z udostępniania w Internecie danych osobowych;
- dostrzega potrzebę pokazania niepokojące treści zaufanej osobie dorosłej;
- nazywa objawy zmęczenia ekranem;
- dostrzega potrzebę ograniczania czasu korzystania z telefonu, komputera lub gier.

7. Praktyki lekturowe.

Uczeń:

- podejmuje próbę czytania wskazanych tekstów;
- przedstawia krótką informację o pierwszym wrażeniu lektury;
- wskazuje bohatera lub wydarzenie, które zapamiętał;

- uczestniczy w rozmowie o przeczytanym utworze;
- przywołuje najważniejsze wydarzenia i postacie z omawianych baśni i legend;
- rozpoznaje *Mazurka Dąbrowskiego* jako hymn Polski,
- zapoznaje się z krótkimi utworami narracyjnymi i lirycznymi;
- rozpoznaje film, teatr, malarstwo, rzeźbę, muzykę i komiks jako różne dziedziny sztuki.

8. Doświadczenia edukacyjne.

Uczeń:

- podejmuje proste zadanie podczas przygotowywania spektaklu, słuchowiska lub scenki;
- z pomocą innych wykonuje elementy projektu związanego z lekturą;
- korzysta ze wsparcia nauczyciela i innych członków grupy.

Ocena dostateczna

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto podejmuje pracę w typowych sytuacjach na ogół samodzielnie.

1. Komunikacja.

Uczeń:

- uważnie słucha rozmówcy i odpowiada na jego wypowiedź;
- uczestniczy w rozmowie dotyczącej codzienności, doświadczeń, zainteresowań lub lektury;
- formułuje wypowiedzi zgodne z intencją;
- świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące;
- dostosowuje sposób wypowiedzi do sytuacji oficjalnej lub nieoficjalnej;
- przedstawia się, prosi, odmawia, wyjaśnia, powiadamia i podejmuje próbę przekonywania;
- tworzy prostą wypowiedź o uczuciach;
- stosuje formy grzecznościowe;

- reaguje na emocje rozmówcy zgodnie z zasadami etykiety językowej;
- wyraża swoje stanowisko w rozmowie;
- w prosty sposób uzasadnia swoją opinię;
- rozpoznaje podstawowe komunikaty niewerbalne;
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę;
- rozpoznaje intencję nadawcy;
- odróżnia fakty od opinii;
- określa sytuację komunikacyjną;
- posługuje się pojęciami: komunikacja, nadawca, odbiorca, grzeczność językowa.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- rozpoznaje swoistość utworu literackiego, spektaklu teatralnego, dzieła plastycznego i komiksu;
- przedstawia własną propozycję odczytania prostego tekstu;
- wskazuje podstawowe zadania aktora, reżysera, dekoratora, choreografa lub suflera;
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- określa temat i główną myśl tekstu;
- odróżnia fakty od opinii;
- wyjaśnia podstawową funkcję dialogu;
- wskazuje element tekstu, który go rozśmieszył, wzruszył lub przestraszył;
- odróżnia autora od osoby mówiącej;
- wskazuje narratora;
- opowiada o wydarzeniach fabuły;
- ustala ich kolejność;
- dostrzega podstawowe związki przyczynowo - skutkowe;
- wskazuje i wyjaśnia elementy realistyczne oraz fantastyczne;

- odczytuje pouczenie baśni;
- nazywa elementy świata przedstawionego: czas, miejsce, bohaterów i wydarzenia;
- wyraża opinię o postaci lub wydarzeniu;
- odnosi zachowanie bohatera do systemu wartości;
- odróżnia znaczenie dosłowne od przenośnego;
- dostrzega obrazowość przenośni;
- wyszukuje informacje wyrażone wprost i proste informacje wyrażone pośrednio;
- odczytuje informacje zawarte w komiksie, fotografii, plakacie i materiale cyfrowym;
- rozpoznaje epitet, porównanie, metaforę i wyraz dźwiękonaśladowczy;
- rozpoznaje wers, strofę, rym i refren;
- czyta tekst głośno i cicho ze zrozumieniem;
- uwzględnia podczas czytania podstawowe znaki interpunkcyjne;
- identyfikuje baśń, legendę, opowiadanie i komiks;
- poprawnie posługuje się większością pojęć przewidzianych dla klasy IV.

3. Świadomość języka.

Uczeń:

- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- rozpoznaje rzeczownik, przymiotnik, czasownik, przysłówki i spójniki;
- stosuje poprawne formy rzeczownika, przymiotnika i czasownika w typowych przykładach;
- określa osobę, liczbę, rodzaj i czas czasownika;
- poprawnie stosuje podstawowe formy czasownika w czasie teraźniejszym, przeszłym i przyszłym;
- rozróżnia formy męskoosobowe i niemęskoosobowe w typowych przykładach;
- określa przypadek, liczbę i rodzaj rzeczownika;
- określa przypadek, liczbę i rodzaj przymiotnika;
- rozpoznaje przymiotnik jako określenie rzeczownika;

- rozpoznaje przysłówkę jako określenie czasownika;
- poprawnie zapisuje typowe zakończenia bezokoliczników;
- stosuje słownictwo służące do opisu, wyrażania opinii, intencji, emocji i uczuć;
- tworzy poprawne zdania pojedyncze;
- łączy zdania składowe za pomocą spójników;
- celowo używa wypowiedzi oznajmujących, pytających, rozkazujących i wykrzyknikowych;
- odróżnia równoważnik zdania od zdania;
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego;
- wskazuje podmiot i orzeczenie;
- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia;
- dobiera właściwy znak interpunkcyjny na końcu zdania;
- wyjaśnia znaczenie wyrazu na podstawie kontekstu;
- posługuje się alfabetem i słownikiem ortograficznym;
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne;
- stosuje poznane frazeologizmy i przysłowia;
- odróżnia znaczenie dosłowne od metaforycznego;
- rozpoznaje wyraz wieloznaczny;
- poprawnie przenosi wyrazy;
- stosuje poznane reguły pisowni *ó, u, rz, ż, ch, h*;
- wykorzystuje wymianę głosek w wyrazach pokrewnych;
- zapisuje poznane wyrazy z *ó* i *ż* niewymiennym;
- rozpoznaje różnicę między spółgłoską twardą a miękką;
- stosuje zasadę zapisu *ch* i *rz* po spółgłoskach w poznanych przykładach;
- zapisuje poznane wyrazy rozpoczynające się częstkami *ża-, żo-, żu-, ży-*;
- poprawnie zapisuje poznane wyrazy z częstkami *-ów, -ówka, -ówna, -uś, -unek, -ura*;
- w razie wątpliwości korzysta ze słownika ortograficznego.

4. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- uzupełnia notatkę ciągłą, tabelę, schemat lub plan;
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego lub przeczytanego tekstu;
- formułuje pytania do tekstu;
- sporządza ramowy plan odtwórczy;
- tworzy według poznanych zasad przepis, zaproszenie, zasady gry lub zabawy;
- pisze list tradycyjny i wiadomość elektroniczną;
- opowiada przebieg wydarzeń w kolejności chronologicznej;
- opowiada o przeczytanym tekście;
- stosuje czasowniki i przysłówki określające następstwo czasowe;
- formułuje opinię na temat codzienności, lektury lub otaczającej rzeczywistości;
- uzasadnia opinię za pomocą argumentu lub przykładu;
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać i zwierzę;
- stosuje poprawne formy rzeczowników i przymiotników;
- wskazuje cechy charakteru bohatera na podstawie jego zachowania;
- opisuje budowlę, ilustrację lub plakat;
- używa słownictwa określającego umiejscowienie w przestrzeni;
- tworzy opowiadanie z dialogiem;
- podejmuje próbę napisania prostego wiersza lub scenki komiksowej;
- tworzy wypowiedź logiczną i semantycznie pełną;
- stosuje wstęp, rozwinięcie i zakończenie;
- dostrzega rolę akapitu i stosuje go w typowej wypowiedzi;
- wykorzystuje pojęcia: opinia, opis, opowiadanie, list tradycyjny, list elektroniczny, akapit, wstęp, rozwinięcie, zakończenie.

5. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i budowanie tożsamości.

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcie wartości;
- rozpoznaje w tekstach kultury dobro, prawdę, sprawiedliwość, wolność i piękno;
- dostrzega, że postępowanie zgodne lub niezgodne z wartościami powoduje określone konsekwencje;
- odróżnia zachowania wartościowe od zachowań niezgodnych z wartościami;
- rozpoznaje wspólnoty, do których należy;
- angażuje się w pracę grupową;
- wykonuje przyjęte zadanie;
- korzysta z informacji zwrotnej;
- podejmuje proste wyzwania edukacyjne;

6. Elementy edukacji medialnej.

Uczeń:

- korzysta ze słownika ortograficznego, encyklopedii, czasopisma, katalogu i edukacyjnej strony internetowej;
- wybiera informacje potrzebne do wykonania zadania;
- wykorzystuje tradycyjne i cyfrowe źródła wiedzy;
- korzysta ze źródeł wiedzy podczas prostego projektu;
- odróżnia informacje o faktach od opinii;
- wskazuje fragment zawierający opinię;
- dostrzega, że nie wszystkie źródła informacji są wiarygodne;
- rozpoznaje reklamę, reklamę społeczną, plakat lub mem jako przekaz mogący pełnić funkcję perswazyjną;
- wskazuje hasło, obraz lub emocję wykorzystywaną w reklamie;
- wyjaśnia, do czego przekaz próbuje nakłonić odbiorcę;

- stosuje podstawowe zasady netykiety;
- wskazuje właściwe sposoby reagowania na niepokojącą treść;

7. Praktyki lekturowe.

Uczeń:

- wybiera tekst prozatorski lub komiks zgodnie z zainteresowaniami;
- uzasadnia wybór za pomocą prostych argumentów;
- dzieli się pierwszymi wrażeniami z przeczytanego tekstu;
- czyta dłuższe teksty wybrane wspólnie przez nauczyciela i uczniów;
- rozpoznaje w lekturach zagadnienia dotyczące domu, rodziny, przyjaźni, emocji, relacji rówieśniczych, przyrody, różnorodności lub wspólnoty;
- przywołuje treść omawianych baśni i legend ważnych dla kultury regionalnej, narodowej, europejskiej lub światowej;
- czyta krótkie utwory narracyjne i liryczne;
- przedstawia podstawową treść i znaczenie *Mazurka Dąbrowskiego* jako hymnu Polski;
- wypowiada się o poznanych filmach, przedstawieniach, obrazach, rzeźbach, utworach muzycznych i komiksach.

8. Doświadczenia edukacyjne.

Uczeń:

- uczestniczy w projekcie związanym z lekturą, np. tworzy element gry, okładkę, komiks lub scenkę;
- przestrzega ustalonych zasad współpracy.

Ocena dobra

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto pracuje samodzielnie i poprawnie.

1. Komunikacja.

Uczeń:

- słucha rozmówcy w sposób uważny i zaangażowany;
- nawiązuje do wypowiedzi innych osób;
- tworzy wypowiedź zgodną z własną intencją;
- świadomie dobiera rodzaje wypowiedzeń;
- dostosowuje słownictwo i sposób wypowiedzi do odbiorcy;
- poprawnie komunikuje się w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych;
- przedstawia doświadczenia i zainteresowania w spójnej wypowiedzi;
- wyraża potrzeby i emocje w sposób zrozumiały oraz zgodny z zasadami etykiety;
- przedstawia swoje stanowisko i je uzasadnia;
- rozpoznaje wpływ komunikatu niewerbalnego na znaczenie wypowiedzi;
- określa nadawcę, odbiorcę, intencję i sytuację komunikacyjną;
- poprawnie odróżnia fakty od opinii;
- wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja wpływa na kształt wypowiedzi.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- omawia różnice między literaturą, teatrem, sztuką plastyczną i komiksem;
- przedstawia uzasadnioną propozycję odczytania tekstu literackiego, komiksu lub spektaklu;
- odwołuje się do zadań twórców przedstawienia teatralnego;
- określa temat i główną myśl tekstu;
- rozpoznaje intencję nadawcy;

- wyjaśnia funkcję dialogu w tekście;
- nazywa reakcje czytelnicze i wskazuje środki, które je wywołują;
- odnosi reakcje na tekst do własnych doświadczeń;
- odróżnia autora od narratora lub osoby mówiącej;
- omawia rolę narratora;
- ustala kolejność zdarzeń i wyjaśnia ich wzajemną zależność;
- wyjaśnia znaczenie elementów realistycznych i fantastycznych;
- odczytuje przesłanie utworu i pouczenie baśni;
- omawia elementy świata przedstawionego;
- porównuje i ocenia bohaterów;
- odnosi ich postawy do wartości, takich jak prawda, dobro, sprawiedliwość, szacunek, odpowiedzialność i solidarność;
- wyjaśnia znaczenie przenośne wyrazów;
- rozpoznaje obrazy poetyckie tworzące przenośnię w danym utworze;
- wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio;
- poprawnie odczytuje informacje zawarte w komiksie, fotografii, plakacie i materiale cyfrowym;
- rozpoznaje środki stylistyczne i określa ich podstawowe oddziaływanie;
- wyjaśnia funkcję wersu, strofy, rymu i refrenu;
- czyta głośno płynnie, stosując pauzę i właściwą intonację;
- rozpoznaje charakterystyczne cechy baśni, legendy, opowiadania i komiksu;
- funkcjonalnie stosuje poznane pojęcia.

3. Świadomość języka.

Uczeń:

- poprawnie rozpoznaje poznane części mowy;
- stosuje prawidłowe formy rzeczowników, przymiotników i czasowników;
- określa ich poznane kategorie gramatyczne;

- poprawnie stosuje formy męskoosobowe i niemęskoosobowe;
- wyjaśnia funkcję przymiotnika i przysłówka w wypowiedzi;
- poprawnie zapisuje bezokoliczniki;
- stosuje zróżnicowane słownictwo służące do opisywania, oceniania oraz wyrażania emocji;
- buduje zdania pojedyncze i proste zdania złożone;
- poprawnie łączy zdania składowe za pomocą spójników;
- świadomie dobiera typ wypowiedzenia do intencji;
- wskazuje podmiot i orzeczenie;
- rozpoznaje zdania i równoważniki zdań;
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego;
- poprawnie stosuje poznane znaki interpunkcyjne;
- wyjaśnia znaczenie wyrazów na podstawie kontekstu;
- sprawnie posługuje się alfabetem i słownikiem;
- wzbogaca tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi;
- poprawnie stosuje poznane przysłowia i związki frazeologiczne;
- objaśnia ich znaczenie dosłowne i metaforyczne;
- odczytuje różne znaczenia wyrazu wieloznacznego w zależności od kontekstu;
- świadomie stosuje poznane reguły ortograficzne;
- kontroluje poprawność zapisu wyrazów, odwołując się do zasad odmiany i wymiany głosek;
- poprawnie zapisuje większość poznanych ortogramów;
- samodzielnie sprawdza pisownię w słowniku;
- odnajduje i poprawia własne błędy.

4. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- tworzy samodzielnie czytelną notatkę na podstawie jednego źródła;

- formułuje rzeczowe pytania do tekstu;
- sporządza poprawny plan ramowy;
- tworzy wypowiedzi użytkowe zgodne z ich przeznaczeniem;
- dostosowuje formę listu lub wiadomości do odbiorcy;
- opowiada zdarzenia w logicznej i chronologicznej kolejności;
- wykorzystuje czasowniki oraz przysłówki porządkujące przebieg wydarzeń;
- formułuje opinię i uzasadnia ją argumentem oraz przykładem;
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać i zwierzę w sposób uporządkowany;
- stosuje słownictwo nazywające wygląd, cechy i położenie;
- wnioskuje o cechach charakteru bohatera na podstawie jego zachowania;
- tworzy uporządkowany opis budowli, ilustracji lub plakatu;
- pisze opowiadanie z poprawnie zapisanym dialogiem;
- tworzy prosty wiersz lub scenkę komiksową zgodną z tematem;
- nadaje wypowiedzi logiczną kompozycję;
- stosuje akapity zgodnie z podziałem treści;
- dba o spójność, poprawność i estetykę tekstu;
- dokonuje częściowej autokorekty.

5. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i budowanie tożsamości.

Uczeń:

- omawia wartości obecne w tekstach kultury;
- wskazuje wartości ważne dla siebie i uzasadnia wybór;
- wyjaśnia konsekwencje postępowania zgodnego lub niezgodnego z wartościami;
- porównuje postawy bohaterów z rzeczywistymi postawami;
- charakteryzuje wspólnoty, do których należy;
- wskazuje wartości będące podstawą wybranej wspólnoty;
- aktywnie uczestniczy w pracy zespołowej;

- wywiązuje się z przyjętej roli;
- wyciąga wnioski z informacji zwrotnej;
- podejmuje działania służące poprawie wyników;

6. Elementy edukacji medialnej.

Uczeń:

- samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w źródłach tradycyjnych i cyfrowych przeznaczonych dla dzieci;
- wybiera źródło informacji potrzebne do wykonania zadania;
- wybiera informacje przydatne w projekcie;
- odróżnia fakty od opinii i uzasadnia swoje stanowisko;
- wskazuje autora lub nadawcę komunikatu;
- dostrzega podstawowe oznaki niewiarygodności źródła;
- analizuje prostą reklamę, plakat, mem lub reklamę społeczną;
- wskazuje hasło, obraz, emocje i element nakłaniający;
- wyjaśnia, w jaki sposób przekaz może wpływać na odbiorcę;
- rozpoznaje perswazyjną funkcję komunikatu;
- przestrzega zasad netykiety;
- właściwie reaguje na niepokojące treści;
- wyjaśnia zagrożenia wynikające z nadmiernego korzystania z telefonu, komputera i gier;
- wskazuje sposoby ograniczania negatywnych skutków pracy z urządzeniami cyfrowymi.

7. Praktyki lekturowe.

Uczeń:

- wybiera tekst prozatorski lub komiks do samodzielnej lektury;
- uzasadnia wybór, odwołując się do zainteresowań lub tematyki utworu;
- planuje czytanie dłuższego tekstu;

- czyta systematycznie;
- przedstawia i uzasadnia swoje pierwsze wrażenia;
- wypowiada się o bohaterach, wydarzeniach i problematyce utworu;
- dostrzega w tekstach zagadnienia bliskie własnym doświadczeniom;
- przedstawia treść omawianych baśni i legend oraz rozpoznaje ich znaczenie dla kultury lokalnej, narodowej, europejskiej lub światowej;
- omawia wybrane krótkie teksty narracyjne i liryczne;
- wyjaśnia treści zawarte w *Mazurku Dąbrowskiego* jako symbolu narodowym;
- porównuje utwór literacki z jego adaptacją filmową, przedstawieniem teatralnym lub przekładem intersemiotycznym (obrazem czy komiksem);
- rekomenduje przeczytany tekst innej osobie.

8. Doświadczenia edukacyjne.

Uczeń:

- wnosi własny pomysł do projektu związanego z lekturą;
- współpracuje podczas tworzenia gry, okładki, komiksu, scenki lub improwizacji;
- uczestniczy w planowaniu projektu czytelniczego;
- przestrzega terminów i zasad pracy zespołowej.

Ocena bardzo dobra

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą, który pracuje sprawnie, świadomie i samodzielnie.

1. Komunikacja.

Uczeń:

- aktywnie słucha rozmówcy i trafnie reaguje na jego wypowiedź;
- podtrzymuje rozmowę i porządkuje jej przebieg;

- tworzy precyzyjne wypowiedzi zgodnie z intencją;
- świadomie wykorzystuje różne typy wypowiedzeń;
- trafnie dostosowuje styl, ton i formę do odbiorcy oraz sytuacji;
- jasno komunikuje potrzeby i emocje;
- odróżnia wypowiedź o własnych emocjach od osądzania rozmówcy;
- świadomie kontroluje głos, mimikę, gesty i postawę;
- wyraża stanowisko i uzasadnia je uporządkowanymi argumentami;
- stosuje zasady kultury języka w czasie dyskusji;
- trafnie rozpoznaje intencję, wypowiedzianą wprost bądź pośrednio;
- analizuje wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi;
- rozpoznaje zależność między komunikatem werbalnym i niewerbalnym;

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- uzasadnia sposób odczytania utworu literackiego, komiksu lub spektaklu;
- wyjaśnia, jak działania twórców teatru wpływają na odbiór przedstawienia;
- określa główną intencję tekstu, odczytuje jego sensy przenośne;
- trafnie rozpoznaje intencję nadawcy;
- wyjaśnia funkcję dialogu w kreowaniu postaci i przebiegu wydarzeń;
- określa i wyjaśnia, jakie zabiegi wywołują śmiech, wzruszenie, strach lub zaniepokojenie;
- analizuje rolę narratora;
- wyjaśnia zależności między wydarzeniami w porządku przyczynowo - skutkowym;
- omawia funkcję elementów realistycznych i fantastycznych w tekście;
- samodzielnie formułuje przesłanie utworu;
- omawia sposób kreowania świata przedstawionego;
- porównuje bohaterów i uzasadnia ich ocenę;
- ocenia postawy bohaterów w odniesieniu do uniwersalnych wartości;

- wyjaśnia znaczenia przenośne i ich funkcję w tekście;
- wyciąga wnioski z informacji wyrażonych pośrednio;
- interpretuje treści zawarte w komiksie, na fotografii, plakacie i w przekazie cyfrowym;
- wyjaśnia funkcję epitetu, porównania, metafory i wyrazu dźwiękonaśladowczego w utworze;
- omawia wpływ poznanych środków stylistycznych na wyobraźnię i emocje odbiorcy;
- świadomie wykorzystuje pauzę, intonację, tempo i barwę głosu podczas czytania;
- wykorzystuje znajomość cech gatunkowych podczas interpretacji tekstu;
- swobodnie posługuje się wszystkimi pojęciami przewidzianymi dla klasy IV.

3. Świadomość języka.

Uczeń:

- sprawnie rozpoznaje poznane części mowy i ich funkcje;
- poprawnie stosuje formy gramatyczne wyrazów odmienne;
- świadomie dobiera formy czasownika do opisywanej sytuacji;
- wyjaśnia zależność między rzeczownikiem a przymiotnikiem oraz czasownikiem a przysłówkiem;
- buduje zróżnicowane zdania pojedyncze i złożone;
- wykorzystuje różne typy wypowiedzi zgodnie z celem wypowiedzi;
- poprawnie określa podmiot i orzeczenie oraz rozumie ich funkcję w wypowiedzeniu;
- sprawnie rozpoznaje zdania, równoważniki zdań oraz wypowiedzenia pojedyncze i złożone;
- świadomie dobiera słownictwo do opisu, oceny, opinii, wyrażenia emocji i komunikowania swojej intencji;
- precyzyjnie wyjaśnia znaczenie wyrazu w kontekście;
- samodzielnie korzysta ze słowników;
- świadomie stosuje synonimy i antonimy;
- objaśnia i funkcjonalnie wykorzystuje frazeologizmy oraz przysłowia;

- rozpoznaje i wykorzystuje znaczenie dosłowne, przenośne i wieloznaczne wyrazów;
- stosuje poznane zasady ortograficzne;
- uzasadnia pisownię przez odwołanie do wymiany głosek, innych form danego wyrazu lub poznanej reguły ortograficznej;
- stosuje poprawną interpunkcję;
- dokonuje skutecznej autokorekty, korzystając również z odpowiednich słowników.

4. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- samodzielnie wybiera funkcjonalną formę notatki i ujmuje w niej wszystkie najważniejsze informacje;
- formułuje pytania pozwalające lepiej zrozumieć tekst;
- tworzy logiczny plan ramowy;
- redaguje poprawne, funkcjonalne wypowiedzi użytkowe;
- świadomie dostosowuje wypowiedź do odbiorcy;
- tworzy uporządkowaną relację z wydarzeń;
- wykorzystuje różnorodne czasowniki i określenia następstwa czasowego;
- formułuje opinię i uzasadnia ją kilkoma argumentami lub przykładami;
- tworzy rozbudowane i uporządkowane opisy;
- stosuje w opisie trafne wybrane rzeczowniki, przymiotniki i określenia przestrzeni;
- charakteryzuje bohatera na podstawie zachowania i postaw;
- tworzy spójne i logiczne opowiadanie z dialogiem;
- wykorzystuje w opowiadaniu elementy opisu i zabiegi dynamizujące akcję;
- tworzy wiersz lub scenkę komiksową na zadany temat samodzielnie i kreatywnie;
- buduje dłuższe wypowiedzi złożone z funkcjonalnych części: wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- logicznie dzieli tekst na akapity;
- dba o spójność stylistyczną;

- samodzielnie poprawia tekst pod względem językowym, ortograficznym, interpunkcyjnym i kompozycyjnym.

5. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i budowanie tożsamości.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie uniwersalnych wartości dla życia jednostki i wspólnoty;
- uzasadnia, które wartości są szczególnie ważne dla niego oraz wspólnoty, do której przynależy;
- analizuje konsekwencje wyborów bohaterów i osób rzeczywistych;
- ocenia zachowania, odnosząc się do systemu uniwersalnych wartości;
- okazuje szacunek wobec odmiennego stanowiska;

6. Elementy edukacji medialnej.

Uczeń:

- sprawnie korzysta z kilku odpowiednich źródeł informacji;
- wybiera źródła ze względu na cel zadania;
- porównuje podstawowe informacje znalezione w różnych miejscach;
- uzasadnia, dlaczego dane źródło uważa za wiarygodne;
- bezbłędnie odróżnia fakt od opinii w tekstach dostosowanych do wieku;
- rozpoznaje sposób językowego formułowania opinii;
- analizuje reklamę, w tym reklamę społeczną oraz plakat lub mem;
- omawia funkcję hasła, obrazu;
- wyjaśnia mechanizm perswazji w różnych przekazach;
- wskazuje możliwy wpływ przekazu na uświadamianie potrzeb i podejmowane decyzje;
- świadomie stosuje zasady netykiety;
- właściwie reaguje na zagrożenia, w tym cyfrowe;

- rozpoznaje skutki zmęczenia wynikające z nadmiernego korzystania z urządzeń cyfrowych;

7. Praktyki lekturowe.

Uczeń:

- świadomie wybiera teksty zgodnie z zainteresowaniami;
- szczegółowo uzasadnia wybór lektury;
- przedstawia wrażenia z lektury;
- wskazuje, jak tekst wpłynął na jego myśli lub emocje;
- rozmawia o problematyce dłuższych tekstów;
- odnosi sytuacje bohaterów do własnych doświadczeń i obserwacji;
- wyjaśnia kulturowe znaczenie omawianych baśni i legend;
- interpretuje krótkie teksty narracyjne i liryczne w zakresie poznanym na zajęciach;
- wyjaśnia rolę *Mazurka Dąbrowskiego* jako hymnu Polski dla wspólnoty narodowej;
- porównuje różne sposoby przedstawienia tego samego tematu w literaturze, teatrze, filmie, malarstwie, rzeźbie, muzyce lub komiksie;
- przygotowuje przemyślaną rekomendację czytelniczą.

8. Doświadczenia edukacyjne.

Uczeń:

- twórczo realizuje projekt związany z lekturą;
- łączy treść projektu z problematyką utworu;
- ocenia efekty pracy grupy;
- ocenia własny wkład oraz obszary wymagające poprawy.

Ocena celująca

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, pracuje w sposób twórczy, dojrzały i samodzielny.

1. Komunikacja.

Uczeń:

- prowadzi rozmowę w sposób empatyczny, odpowiedzialny i świadomy;
- dostosowuje wypowiedź do zmieniającej się sytuacji;
- precyzyjnie dobiera rodzaje wypowiedzi do celu wypowiedzi;
- formułuje przekonujące i uporządkowane wypowiedzi;
- trafnie łączy komunikaty werbalne z niewerbalnymi;
- prezentuje swoje potrzeby, emocje i stanowisko bez naruszania granic innych osób;
- pomaga budować atmosferę szacunku podczas rozmowy;
- prezentuje swoje stanowisko w dyskusji, zachowując zasady etykiety językowej i rozumie odmienne stanowisko rozmówcy;
- dostrzega możliwe konsekwencje wynikające z niewłaściwego doboru słów, tonu lub gestów;
- wykorzystuje umiejętności komunikacyjne podczas pracy twórczej, zespołowej i projektowej.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- przedstawia oryginalną, spójną i przekonującą oraz uzasadnioną propozycję odczytania tekstu;
- dostrzega więcej niż jeden możliwy sposób rozumienia utworu;
- wyjaśnia, jak forma dzieła wpływa na jego znaczenie;
- samodzielnie analizuje rolę twórców spektaklu;

- formułuje trafne wnioski wynikające z informacji pośrednich;
- interpretuje działania i motywacje bohaterów;
- ocenia zachowanie postaci w odniesieniu do uniwersalnych wartości i uzasadnia motywację działań bohaterów;
- dostrzega związki między tekstem a własnym doświadczeniem lub innym poznanym tekstem kultury;
- wnikliwie omawia funkcję środków stylistycznych;
- porównuje oddziaływanie słowa, obrazu, gestu i dźwięku;
- interpretuje głosowo tekst;
- sprawnie i celowo wykorzystuje terminy literackie i językowe.

3. Świadomość języka.

Uczeń:

- świadomie wykorzystuje wiedzę gramatyczną do osiągnięcia określonych celów;
- wyjaśnia, jak zmiana formy wyrazu lub konstrukcji zdania wpływa na sens wypowiedzi;
- celowo różnicuje słownictwo i składnię;
- trafnie wykorzystuje synonimy, antonimy, frazeologizmy, przysłowia i znaczenia przenośne;
- proponuje kilka poprawnych sposobów sformułowania tej samej myśli;
- samodzielnie rozwiązuje problemy językowe przy użyciu słowników;
- bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje poznane reguły ortograficzne i interpunkcyjne;
- potrafi wyjaśnić zastosowaną zasadę ortograficzną i interpunkcyjną;
- przeprowadza wieloetapową redakcję własnej wypowiedzi;
- wykorzystuje wiedzę językową również w nowych, nietypowych zadaniach.

4. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- samodzielnie wybiera najbardziej funkcjonalną formę wypowiedzi;
- tworzy syntetyczne i przejrzyste notatki;
- formułuje pytania pogłębiające rozumienie tekstu;
- tworzy wypowiedzi użytkowe wyróżniające się funkcjonalnością i pomysłowością;
- buduje wieloaspektowe, logicznie uporządkowane uzasadnienie opinii;
- przewiduje możliwe odmienne stanowisko i rzeczowo się do niego odnosi;
- tworzy oryginalne opisy i opowiadania;
- świadomie kształtuje przebieg wydarzeń, wprowadza dialogi, opis bohaterów, przestrzeni, za pomocą odpowiednich środków językowych buduje nastrój;
- zachowuje spójność i czytelność przekazu;
- świadomie stosuje układ graficzny tekstu, w tym podział na akapity;
- samodzielnie redaguje, poprawia i udoskonala wypowiedź;

5. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i budowanie tożsamości.

Uczeń:

- samodzielnie stawia pytania dotyczące wartości, odpowiedzialności i wspólnoty;
- rozważa problem z kilku perspektyw;
- uzasadnia własne stanowisko, szanując odmienne zdanie;
- dostrzega złożoność decyzji bohaterów i ludzi w sytuacjach rzeczywistych;
- świadomie podejmuje działania na rzecz grupy;
- inicjuje rozwiązania służące wspólnemu dobru;
- pomaga innym członkom zespołu wykorzystać ich mocne strony;
- dokonuje pogłębionej autorefleksji;

6. Elementy edukacji medialnej.

Uczeń:

- samodzielnie dobiera źródła odpowiednie do celu;

- porównuje i ocenia wiarygodność źródeł wiedzy;
- uzasadnia wybór źródła;
- rozpoznaje różnice między faktem, opinią i sugestią;
- analizuje, w jaki sposób język, obraz i emocje oddziałują na odbiorcę;
- wskazuje ukryte cele przekazu perswazyjnego;
- samodzielnie tworzy komunikat o charakterze informacyjnym lub perswazyjnym;

7. Praktyki lekturowe.

Uczeń:

- wykazuje trwałe zainteresowanie czytaniem;
- samodzielnie poszerza wybór tekstów prozatorskich i komiksowych;
- świadomie określa własne preferencje;
- formułuje samodzielne, pogłębione opinie o przeczytanych utworach;
- wykorzystuje przeczytane teksty podczas interpretowania nowych utworów;
- twórczo zestawia motywy, postacie lub problemy występujące w różnych tekstach;

8. Doświadczenia edukacyjne.

Uczeń:

- twórczo adaptuje tekst do nowej formy;
- proponuje oryginalną koncepcję projektu związanego z lekturą;
- świadomie dostosowuje treść, formę działań do potrzeb odbiorców;
- inicjuje lub współkoordynuje projekt czytelniczy;
- pomaga rozdzielić zadania z uwzględnieniem możliwości członków grupy;
- ocenia przebieg i rezultat działania;
- formułuje wnioski przydatne przy realizacji kolejnych projektów.